

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius, tel. 8 706 65105, faks. 8 706 65138, el. p. ombuds@lrski.lt

Giedriui Jankauskui
info@duomena.com

2020-10-29 Nr. 4D-2020/1-1376/3D- 2848
Į 2020-10-20 prašymą (registracijos Nr. P-2522)

DĖL JŪSŲ SKUNDO

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2020 m. spalio 20 d. gavo Jūsų skundą dėl Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama ir – Ministerija, ŽŪM) ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau vadinama ir – NŽT) atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), dėl tarnybinės atsakomybės netaikymo atsakingiems NŽT pareigūnams, ir su tuo susijusio vidaus reikalų ministro 2018-12-31 įsakymo Nr. 1V-983 (toliau vadinama ir – Įsakymas), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018-12-12 nutarimo Nr. 1286 (toliau vadinama ir – Nutarimas) teisėtumo.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodote:

2.1. „[...] ŽŪM ir NŽT vadovaujančių tarnautojų veiklos metodai turi organizuotos nusikalstamos grupuotės veikos požymius“;

2.2. ŽŪM ir NŽT „[...] vykdo tęstinę, sąmoningą, sistemingą, neteisėtą, galimai nusikalstamą veiką [...]“;

2.3. „[...] pateiktų faktų visuma rodo, kad tame tarpe LR Vidaus reikalų ministro 2018-12-31 įsakymas Nr. 1V-983 [...] užkirto kelią Valstybės tarnybos departamentui atlikti anksčiau teisės aktais turėtą imperatyvią pareigą revizuoti atitinkamos valstybės institucijos veiklą“;

2.4. „[...] po LR Vidaus reikalų ministro 2018-12-31 įsakymo Nr. 1V-983 [...] įsigaliojimo [...] neliko nei vienos nepriklausomos valstybinės institucijos (išskyrus administracinę teisimą) turinčio jurisdikciją valstybės tarnautojų vykdomos veiklos kontrolėje. Šiuo galimai pažeisti atitinkami Konstitucijos straipsniai, Įstatymai bei demokratinės valstybės fundamentalūs principai.“

3. Skundu Seimo kontrolieriaus prašote: „a) kreiptis į Lietuvos vyriausiąją administracinę teisimą su prašymu ištirti, ar LR Vidaus reikalų ministro 2018-12-31 įsakymas Nr. 1V-983 [...] atitinka Seimo bei teismų priimtus teisės aktus [...] demokratinės valstybės teisės principams; b) [...] kreiptis į atitinkamus Seimo narius dėl kreipimosi į LR Konstitucinį teisimą su prašymu patikrinti 2018-12-12 LR Vyriausybės nutarimo Nr. 1286 [...] atitikimą LR konstitucijai.“

4. Su skunde nurodytomis aplinkybėmis susijusios Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos, teismų praktika:

4.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriami skundai

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.

2. Seimo kontrolieriai netiria Respublikos Prezidento, Seimo narių, Ministro Pirmininko, Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos), valstybės kontrolieriaus ir Konstitucinio Teismo bei kitų teismų teisėjų veiklos, savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos.

[...]

4. Seimo kontrolieriai netiria skundų dėl darbo teisinių santykių, taip pat netikrina teismų priimtų sprendimų, nuosprendžių ir nutarčių pagrįstumo ir teisėtumo“; *13 straipsnis. Skundų pateikimas*

„1. Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės“;

17 straipsnis. Atsisakymas nagrinėti skundą

„1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu:

[...]

3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai;

[...]

6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje.“

4.2. Peticijų įstatymo:

7 straipsnis. Kreipimosi padavimas

„1. Kreipimasis gali būti paduodamas tiesiogiai, siunčiamas paštu arba pateikiamas elektroniniu būdu. Kreipimasis paduodamas Seimui, Vyriausybei ar savivaldybės institucijai atsižvelgiant į tai, kieno kompetencija yra jame iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas. Kreipimąsi gali paduoti pats pareiškėjas arba jo atstovas.

2. Pareiškėjas, nesutinkantis su peticijų komisijos ar Seimo, Vyriausybės ar savivaldybės tarybos sprendimu dėl peticijoje iškeltų reikalavimų ir siūlymų, turi teisę po vienerių metų nuo šio įstatymo 15 straipsnyje numatyto pranešimo gavimo dienos šio įstatymo nustatyta tvarka pakartotinai pateikti kreipimąsi“;

9 straipsnis. Kreipimosi pripažinimas peticija ir peticijos priėmimas nagrinėti

„1. Peticijų komisijos sprendžia klausimą dėl kreipimosi pripažinimo peticija, išsiaiškinusios, ar jame iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas priklauso įregistravusios institucijos kompetencijai. Jei kreipimasis yra pateiktas institucijai, kurios kompetencijai nepriklauso nagrinėti ir iškelti reikalavimus ir siūlymus, peticijų komisija ne vėliau kaip per 4 darbo dienas nuo išsiaiškinimo, ar kreipimesi iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas priklauso įregistravusios institucijos kompetencijai, dienos persiunčia kreipimąsi 7 straipsnio 1 dalyje nurodytai kompetentingai institucijai ir apie tai praneša pareiškėjui ar jo atstovui.

2. Anoniminis kreipimasis atmetamas nesprendžiant šio straipsnio 1 dalyje nustatytų klausimų.

3. Kreipimasis nepripažįstamas peticija, jei:

1) jis neatitinka šio įstatymo 3 straipsnio reikalavimų;

2) iškeltų reikalavimų ir siūlymų tenkinimui nereikia priimti naujo teisės akto, pakeisti, papildyti ar pripažinti netekusiu galios galiojančio teisės akto;

3) tas pats pareiškėjas dėl tų pačių reikalavimų ir siūlymų per kalendorinius metus tai pačiai institucijai padavė daugiau kaip vieną kreipimąsi;

4) pareiškėjas visiškai nepagrindžia kreipimesi išdėstytų reikalavimų ir siūlymų ar kitaip piktnaudžiauja peticijos teise;

5) peticijų komisija per kalendorinius metus dėl tų pačių reikalavimų ir siūlymų, išdėstytų kreipimesi, jau yra priėmusi sprendimą;

6) kreipimąsi paduoda jaunesnis kaip 16 metų Lietuvos Respublikos pilietis, ne Lietuvos Respublikos pilietis ar užsienietis, nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, arba jų grupė.

4. Peticijų komisija, priėmusi motyvuotą sprendimą nepripažinti kreipimosi peticija, apie tai praneša pareiškėjui ar jo atstovui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Tokį kreipimąsi nagrinėja įregistravusi institucija kitų įstatymų ir teisės aktų nustatyta tvarka arba persiunčia nagrinėti kitoms valstybės institucijoms.

5. Peticijų komisijos, gavusios ne vieną kreipimąsi dėl tų pačių reikalavimų ir siūlymų, turi teisę juos sujungti ir nagrinėti juos kaip vieną kreipimąsi.

6. Pripažinusi kreipimąsi peticija, peticijų komisija kartu išsprendžia klausimą, ar galima priimti peticiją nagrinėti.

7. Peticijų komisijos atsisako priimti peticiją nagrinėti, kai per nustatytą terminą nebuvo ištaisyti šio straipsnio 8 dalyje nurodyti trūkumai. Peticijų komisija neturi teisės atsisakyti nagrinėti peticiją tuo pagrindu, kad pareiškėjas ar pareiškėjo atstovas nenurodė kreipimesi asmens kodo, gyvenamosios vietos ir telefono ar telefakso numerio.

8. Jeigu kreipimasis yra nepasirašytas arba jame nenurodytas pareiškėjo vardas, pavardė, išskyrus atvejus, kai kreipimasis yra anoniminis, peticijų komisija nustato terminą trūkumams pašalinti ir praneša apie tai pareiškėjui ar jo atstovui. Pareiškėjui arba pareiškėjo atstovui per nustatytą terminą ištaisyti trūkumus, peticijų komisija ne vėliau kaip per 3 darbo dienas priima sprendimą peticiją nagrinėti. Apie peticijos nagrinėjimą pranešama ir paskelbiama šio straipsnio 10 dalyje nustatyta tvarka.

9. Apie peticijos priėmimą nagrinėti arba apie atsisakymą priimti peticiją nagrinėti peticijų komisijos praneša pareiškėjui ar jų atstovui raštu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos, nepaisydamos pareiškėjo ar pareiškėjo atstovo dalyvavimo priimant sprendimus. Šio įstatymo 9 straipsnio 5 dalyje nurodytu atveju pranešama kiekvienam pareiškėjui. Sprendimas atsisakyti priimti peticiją nagrinėti turi būti motyvuotas.

10. Peticijų komisija, priėmusi sprendimą peticiją nagrinėti, paskiria peticijos nagrinėjimo vietą ir laiką, apie tai raštu praneša pareiškėjui ar jo atstovui ir paskelbia peticiją nagrinėjančios institucijos interneto tinklalapyje. Savivaldybės peticijų komisija apie peticijos nagrinėjimo vietą ir laiką paskelbia vietos spaudoje, savivaldybės interneto tinklalapyje arba savivaldybės tarybos nustatyta tvarka.

11. Kreipimosi pripažinimo peticija ir peticijų priėmimo nagrinėti klausimą peticijų komisija išsprendžia ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo kreipimosi įregistravimo dienos. Jei kreipimosi pripažinimo peticija ir peticijų priėmimo nagrinėti klausimui išspręsti reikalingi papildomi dokumentai ar išvados, terminas skaičiuojamas nuo paskutinio reikiamo dokumento gavimo dienos.

12. Tuo atveju, kai kreipimasis pripažįstamas peticija ir priimamas nagrinėti, tačiau Seime, Vyriausybėje ar savivaldybės institucijose jau yra užregistruotas ar svarstomas teisės akto projektas, kuriame yra suformuluoti pareiškėjo peticijoje pateikti siūlymai ar reikalavimai, tokia peticija yra perduodama svarstyti kartu su minėtu teisės akto projektu“;

13 straipsnis. Vyriausybei pateiktų peticijų nagrinėjimas

„1. Peticijos, pateiktos Vyriausybei, nagrinėjamos šio įstatymo, Vyriausybės darbo reglamento ir Peticijų komisijos nuostatų nustatyta tvarka.

2. Vyriausybės Peticijų komisijai nusprendus peticiją priimti nagrinėti, peticija išnagrinėjama iš esmės Peticijų komisijos paskirtu laiku.

3. Vyriausybės Peticijų komisija, išnagrinėjusi peticiją, Vyriausybės darbo reglamento nustatyta tvarka teikia Vyriausybei išvadas dėl peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo. Tuo atveju, kai prieinama išvados tenkinti peticijoje išdėstytus reikalavimus ir siūlymus, gali būti parengiamas atitinkamo teisės akto projektas arba siūloma sudaryti komisiją ar darbo grupę teisės akto projektui parengti, arba siūloma pavesti atitinkamoms valstybės institucijoms parengti teisės akto projektą.“

5. Iš skundo ir jo priedų turinio nustatyta, kad skundžiatės dėl Ministerijos ir NŽT atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), dėl tarnybinės atsakomybės netaikymo atsakingiems NŽT pareigūnams, ir su tuo susijusio vidaus reikalų ministro Įsakymo, Vyriausybės Nutarimo teisėtumo. Skundo aplinkybės susijusios su 2019 m. lapkričio 20 d. Seimo kontrolierių įstaigoje gautu Jūsų skundu Nr. 4D-2019/1-1457 (skundo registracijos numeris Seimo kontrolierių įstaigoje) dėl Ministerijos ir NŽT atsakingų pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Seimo kontrolieriaus 2019-03-26 pažymoje Nr. 4D-2018/1-1454 nurodytų rekomendacijų vykdymu, tarnybinės atsakomybės netaikymu atsakingiems NŽT pareigūnams.

Vadovaujantis šio rašto 4.1 punkte nurodytomis teisės akto nuostatomis, pažymėtina, kad Seimo kontrolierius tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų biurokratizmo, taip pat ir piktnaudžiavimo

viešojo administravimo srityje. Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, *jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės*.

Pabrėžtina ir atkreiptinas Jūsų dėmesys į tai, kad kreipdamasis į Seimo kontrolierių skunde iš esmės dėstote aplinkybes, kurios *susijusios ne su konkrečiu Jūsų teisių ir laisvių pažeidimu viešojo administravimo srityje*, o apskritai su galimomis problemomis valstybės tarnybos valdyme. Iš Jūsų skundo turinio nėra aišku, kaip skundžiamas vidaus reikalų ministro Įsakymas, Vyriausybės Nutarimas yra konkrečiai susiję su Jūsų teisių ir laisvių galimais pažeidimais viešojo administravimo srityje. Aplinkybė, jog nebuvo skirtos tarnybinės nuobaudos NŽT atsakingiems pareigūnams, nėra Jūsų teisių pažeidimas ir tai nesukelia jokių teisinių pasekmių Jūsų teisių ir laisvių atžvilgiu. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013-01-31 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A552-241/2013, be kita ko, nurodyta: „[...] *Piliečiai, nurodydami valstybės tarnautojų galimai padarytus pažeidimus, gali inicijuoti tarnybinių patikrinimų atlikimą, tačiau neturi teisės apskųsti tarnybinių patikrinimų išvadų ar vadovų, turinčių teisę skirti tarnybinės nuobaudas, sprendimų. Asmenys, inicijavę tarnybinio patikrinimo atlikimą, pagal bendruosius gero administravimo principus įgyja teisę tik būti tinkamai informuoti apie konkretaus tarnybinio patikrinimo rezultatus.* [...]“. Apie tai Jums jau buvo paaiškinta Seimo kontrolieriaus 2019-11-29 raštu Nr. 4D-2019/1-1457/3D-2945.

Pažymėtina, jog iki 2019-01-01 Valstybės tarnybos departamentas turėjo teisę įpareigoti valstybės (savivaldybės) institucijos vadovą pradėti galimo tarnybinio nusižengimo tyrimą tarnautojui, dėl kurio galimai neteisėtų veiksmų (sprendimų) buvo gauta oficiali informacija. Tačiau akcentuotina, jog ir tuomet Valstybės tarnybos departamentas negalėjo įtakoti valstybės (savivaldybės) institucijos vadovo sprendimo dėl tarnybinės atsakomybės taikymo (netaikymo) atsakingam valstybės tarnautojui, taip pat Valstybės tarnybos departamentas teisės aktais nebuvo įgaliotas nagrinėti ir vertinti įrodymus, pateiktus tarnybinio nusižengimo tyrimo išvadoje. Tarnybinio nusižengimo tyrimo išvados turinį ir jame pateiktų įrodymų bei faktinių aplinkybių vertinimą, nuobaudos skyrimo ar neskystimo pagrindumą ir teisėtumą kompetentingas buvo ir yra įvertinti tik administracinis teismas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Paminėtina ir tai, jog Seimo kontrolierius neformuoja valstybės politikos valstybės tarnybos valdymo srityje ir nedalyvauja jos įgyvendinime, negali jos pakeisti. Kiekviena Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi savo politinę programą, kurią įgyvendina atitinkamos ministerijos, formuodamos valstybės politiką atitinkamoje srityje. Be kita ko, Seimo kontrolierius netiria Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos) veiklos, nevertina norminių teisės aktų teisėtumo ir pagrįstumo, faktinių aplinkybių, nesprendžia ginčų, netiria baudžiamųjų veikų, apie ką taip pat rašote skunde, todėl Seimo kontrolierius neturi pagrindo tenkinti Jūsų prašymų.

Atkreiptinas Jūsų dėmesys į tai, kad dėl galimų problemų, kurias pastebite, valstybės institucijoms įgyvendinant valstybės politiką atitinkamoje srityje, turite teisę, pasinaudodamas Konstitucijos laiduojama peticijos teise (šio rašto 4.2 punktas), kreiptis į valstybės institucijas ir teikti savo pastebėjimus, pasiūlymus. Kreipimasis gali būti paduodamas tiesiogiai, siunčiamas paštu arba pateikiamas elektroniniu būdu. Kreipimasis paduodamas Seimui, Vyriausybei atsižvelgiant į tai, kieno kompetencija yra jame iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas. Peticijų komisijos sprendžia klausimą dėl kreipimosi pripažinimo peticija, išsiaiškinusios, ar jame iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas priklauso įregistruosios institucijos kompetencijai. Jei kreipimasis yra pateiktas institucijai, kurios kompetencijai nepriklauso nagrinėti ir iškelti reikalavimus ir siūlymus, peticijų komisija ne vėliau kaip per 4 darbo dienas nuo išsiaiškinimo, ar kreipimesi iškeltų reikalavimų ir siūlymų nagrinėjimas priklauso įregistruosios institucijos kompetencijai, dienos persiunčia kreipimąsi kompetentingai institucijai ir apie tai praneša pareiškėjui ar jo atstovui. Pripažinusi kreipimąsi peticija, peticijų komisija kartu išsprendžia klausimą, ar galima priimti peticiją nagrinėti (šio rašto 4.2 punktas).

Dėl galimai Ministerijos ir NŽT vykdomos nusikalstamos veikos, apie ką taip pat rašote skunde, paaiškiname, kad Seimo kontrolierius, kaip minėta pirmiau, nėra įgaliotas tirti baudžiamųjų veikų. Jeigu turite duomenų apie galimai daromas nusikalstamas veikas, šiuos duomenis turite pateikti teisėsaugos institucijoms (policijai, prokuratūrai), kurios yra teisės aktais įgaliotos tirti baudžiamąsias veikas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei į aplinkybę, jog skunde nurodytų aplinkybių, susijusių su norminių teisės aktų teisėtumo ir pagrįstumo vertinimu, politiniais sprendimais, Vyriausybės veikla, tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, skundas Seimo kontrolieriaus nenagrinėtinas.

6. Atsižvelgdamas į pirmiau aprašytas aplinkybes, į teisinį reglamentavimą, nurodytą šio rašto 4 punkte, **Seimo kontrolierius informuoja**, kad, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 punktu, pagal kurį Seimo kontrolierius priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, jeigu skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, **atsisako tirti skundą, nes skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai.**

7. Kilus neaiškumų skundo klausimais siūlytume kreiptis į Seimo kontrolierių įstaigą nemokamu telefonu 8 800 22 100 arba telefonu 8 706 65 115 antradieniais ir ketvirtadieniais (14.00–16.00) į Seimo kontrolieriaus patarėją Anželiką Titovienę.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas